

Pedagogická komunikace

Spolupráce asistenta pedagoga a učitele a rodičů

Třídní schůzky

Efektivní komunikace mezi rodičem a učitelem

Sebehodnocení – 2. část

- ▶ Vychází z mapy učebního pokroku, kde vidíte, co jsou tzv. jádrové výstupy každého předmětu
- ▶ Vede k sebehodnocení a sledování pokroku v rámci studia
- ▶ Jedná se o pilotáž připravované aplikace pro studenty

- ▶ Vstupte do předmětu SZ6012 Pedagogická komunikace – Odpovědník (ne Interaktivní osnova) – tam je Mapa profesního rozvoje (Otázky se slidery_SZ6012) – vstoupit do ní a vyplnit druhou část (Vyplň v květnu) a Uložit (10 – 15 minut)

Spolupráce asistenta pedagoga a učitele I

- ▶ základní podmínka pro efektivní zapojení asistenta pedagoga do práce s žáky
- ▶ asistent i učitel musí mít prostor pro společné přípravy na výuku a konzultace (min. 15 minut)
- ▶ pomoc a podpora asistenta zajišťuje učiteli prostor pro více intenzivní práci s žáky s postižením nebo znevýhodněním
- ▶ alespoň občas (a neformálně) by mělo dojít k výměně rolí (asistent se stane tím kdo vede třídu)

Spolupráce asistenta pedagoga a učitele II

Při spolupráci asistenta s učitelem ve výuce by mělo docházet ke kombinaci těchto rozdělení činnosti:

- ▶ Učitel pracuje s třídou, asistent se podle instrukcí učitele věnuje žákovi (nebo menší skupině žáků) se speciálními vzdělávacími potřebami.
- ▶ Asistent podle instrukcí učitele dohlíží na práci třídy tak, aby se učitel mohl individuálně věnovat žákovi (nebo menší skupině žáků) se speciálními vzdělávacími potřebami.
- ▶ Asistent vykonává pomocné činnosti – rozdává nebo vybírá sešity a učebnice, kontroluje zápisy do žakovských knížek, kontroluje plnění domácích úkolů apod. – tím zajišťuje učiteli více času pro práci s žáky, zejména pak pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Spolupráce asistenta pedagoga s rodinou žáka I

- ▶ důležitá součást práce asistentů pedagoga (podpora žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním)
- ▶ **u žáků se zdravotním postižením** (zdravotním znevýhodněním) obvykle formou každodenní výměny základních informací o aktuálním zdravotním stavu a potřebách žáka, o probraném učivu a potřebě jeho procvičování
- ▶ **u žáků se sociálním znevýhodněním** je nutné mít alespoň základní informace o sociálním zázemí žáků (rodiny často řeší problémy, které jsou v porovnání se školní úspěšností jejich dítěte daleko závažnější); u rodin žáků z etnických nebo národnostních minorit je třeba znát nejdůležitější kulturní specifika rodiny a zohledňovat je
- ▶ navázat kontakt s rodiči sociálně znevýhodněných žáků může být složité (rodiče o kontakt s učiteli nestojí nebo se mu záměrně vyhýbají)

Spolupráce asistenta pedagoga s rodinou žáka II

Kontakt asistenta s rodinou (zákonnými zástupci) žáka může mít různé formy:

- ▶ kontaktování rodičů žáka v ranních hodinách nebo po vyučování v budově školy nebo před školou (předání informací o učivu, chování, organizačních záležitostech)
- ▶ delší setkání, na které asistent pozve rodiče žáka do školy (vhodné k řešení konkrétních problémů, předpokládá dříve vytvořený vztah vzájemné důvěry mezi asistentem a rodiči žáka)
- ▶ kontaktování rodičů žáka v jejich domácím prostředí „mezi dveřmi“ (předání nejdůležitějších informací o učivu, chování, organizačních záležitostech)
- ▶ kontakt s rodiči žáka během doučování v domácím prostředí (vhodný k předání důležitých informací ze školního prostředí i k pozvolnému a přirozenému utváření pedagogických kompetencí u samotných rodičů žáka)

Třídní schůzky

- ▶ setkávání se rodičů s učiteli na témata související se školní docházkou, prospěchem a chováním žáků
- ▶ učitelé mohou vnímat třídní schůzky jako „nepříjemnou situaci“ (odlišnost od komunikace se třídou žáků, vzpomínky na vyhrocené konflikty)
- ▶ rodiče mohou vnímat třídní schůzky jako „nepříjemnou situaci“ (obavy, strach, stavu ostražitosti, napětí nebo rozladění bez zjevného důvodu)
- ▶ typy třídních schůzek – individuální X společné

Individuální X Společné třídní schůzky

- **Individuální třídní schůzky**
 - učitel a rodič (učitel hovoří s každým rodičem zvlášť)
 - učitel, rodič a dítě (učitel hovoří s rodičem a dítětem ve trojici)
- **Společné třídní schůzky**
 - učitel a rodiče (učitel promlouvá ke všem rodičům současně)
 - učitel, rodiče a děti (učitel promlouvá ke všem rodičům a žákům současně)
 - učitel, rodiče a žáci (k rodičům promlouvá nejen učitel, svoji práci prezentují rodičům i děti)
 - učitel, rodiče, příp. žáci a další osoby, které se podílejí na vzdělávání a výchově žáků

Pravidla pro „dobré“ třídní schůzky

I

- ▶ nepodceňujte kvalitní obsahovou ani časovou přípravu
- ▶ program třídní schůzky dejte rodičům předem, ve třídě promítněte
- ▶ mějte připravené materiály žáka (portfolio, sešity, hodnotící archy)
- ▶ zamyslete se, proč třídní schůzky organizujete, jaký mají význam a účel
- ▶ ze třídních schůzek ved'te zápis, který posdílíte rodičům

Pravidla pro „dobré“ třídní schůzky

II

- ▶ buďte otevření, klidní, vyrovnaní a pokud možno příjemní v chování i jednání
- ▶ buďte připravení a otevření k otázkám rodičům
- ▶ rozvažte jaké chování by mohlo být nepříjemné pro rodiče
- ▶ neuvádějte osobní informace o dítěti před ostatními rodiči
- ▶ ověřujte si zda vše bylo správně pochopeno
- ▶ buďte otevření k případným dalším individuální setkáním

Aktivita třídní schůzky

- ▶ Rozdělte se na dvě poloviny
INDIVIDUÁLNÍ X SPOLEČNÉ TŘÍDNÍ SCHŮZKY
- ▶ Pokuste se vymyslet 5 – 10 pozitiv proč je typ třídní schůzky výhodnější
- ▶ Sdělte ostatním a v rámci celé seminární skupiny diskutujte
- ▶ Na přípravu argumentů máte max. 10 minut

Individuální třídní schůzky Společné třídní schůzky

- ▶ Soukromí
 - ▶ Můžeme se bavit více do hloubky
 - ▶ Můžeme rodiče pozvat na určitý čas
 - ▶ Rychlejší
 - ▶ Pozveme si pouze ty, kterým máme co říct
 - ▶ Kratší příprava
 - ▶ Příjemnější pro rodiče, nemusí se cítit trapně
 - ▶ Komfortní i pro učitele
- ▶ Časově úsporné
 - ▶ Vhodné prostředí pro řešení skupinových záležitostí
 - ▶ Rodiče se dozví odpověď na otázky, které by je na individuálních nenapadly
 - ▶ Rodiče se poznají mezi sebou – v momentě, kdy se 1 rodič nemůže dostavit, je pro něj snazší se obrátit na ostatní
 - ▶ Zapojení žáků do třídních schůzek – více pohledů na věc
 - ▶ Organizačně jednodušší (je jeden čas a jedno datum)
 - ▶ V případě konfliktního rodiče může mít učitel oporu v ostatních
 - ▶ Rodiče mohou sdílet své zkušenosti s ostatními

Efektivní komunikace mezi učitelem a rodičem I

- ▶ Učitel by neměl dítě hodnotit
- ▶ Učitel nesmí „dávat nálepky“ (labeling)
- ▶ Učitel by měl situaci stroze popsat (popis události bez vlastního emočního cítění)
- ▶ Učitel by měl nechat reagovat rodiče (prostor pro rodiče říct, co si myslí)
- ▶ Ujasnit si pojmy

Efektivní komunikace mezi učitelem a rodičem II

- ▶ Objasnit svá stanoviska (učitel i rodič by měli mít možnost vyjádřit a předložit svá stanoviska)
- ▶ Vyzdvihnout kladné stránky dítěte (na každém dítěti je něco, co si zaslouží pochvalu)
- ▶ Poradit rodičům (učitel by měl umět citlivě poradit rodičům)
- ▶ Opakovat pravidla „hry“ (rodiče pravidla nemusí znát nebo si je pamatovat)

Možné komunikační chyby

- ▶ devalvování druhého, jeho názorů (shazování, posměch)
- ▶ změna tématu, která má být považována za odpověď
- ▶ nedokončování vět
- ▶ chytání za slovo
- ▶ fráze, nejasné výroky
- ▶ dvojsmysly
- ▶ mluvení za druhého
- ▶ interpretace projevů a chování druhého
- ▶ nálepkování (labeling)
- ▶ manipulace (ovlivňování chování druhých se zjištěným cílem)
- ▶ skákání do řeči
- ▶ podezíravost
- ▶ verbální agrese: osočování, slovní napadání, ironie, sarkasmus, urážení
- ▶ neverbální agrese: demonstrativně ignorovat, mlčet, útrpně se tvářit
- ▶ podceňování druhého
- ▶ pochybování o kompetenci druhého
- ▶ necitlivé až necitelné chování
- ▶ zneužívání důvěry
- ▶ nedodržování dohodnutých pravidel
- ▶ pomlouvání
- ▶ záměrné zatajování celé pravdy
- ▶ úmyslné poskytnutí falešné informace
- ▶ skrývání skutečných motivů
- ▶ nerespektování druhého